

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlation research) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความถี่การคลอดบุตรของผู้ที่จะเป็นบิดาครั้งแรก และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ที่จะเป็นบิดาที่พาภรรยามารับบริการที่แผนกฝากครรภ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้เป็นบิดาที่พาภรรยามารับบริการที่แผนกฝากครรภ์ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลนครพิงค์ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเชียงใหม่ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตามคุณสมบัติดังนี้

1. ภรรยาตั้งครรภ์ครั้งแรก อายุครรภ์ตั้งแต่ 37 - 40 สัปดาห์
2. ภรรยาไม่มีภาวะครรภ์เสี่ยงสูง และภาวะแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์
3. ไม่เคยมีบุตรกับหญิงอื่นมาก่อน
4. สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้
5. มีความยินดีเข้าร่วมงานวิจัย

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างตามอำนาจการวิเคราะห์ทางสถิติ (power analysis) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 ให้อำนาจการทดสอบ (level of power) .80 และการประมาณค่าขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปร (effect size) .30 ซึ่งเป็นค่าความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 ราย (Polit, 2010)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว อายุครรภ์ของภรรยา การเข้าร่วมโครงการเตรียมการคลอด และความกลัวการเจ็บปวดที่จะเกิดกับภรรยาในระยะคลอด

2. แบบสอบถามความกลัวเกี่ยวกับการคลอดบุตรของบิดา ของอีริกสันและคณะ (Eriksson et al., 2006) ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดย นันทพร แสนศิริพันธ์ และฉวี เบาทรวง (นันทพร แสนศิริพันธ์, 2556) แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1) แบบสอบถามความกลัวการคลอดบุตร ข้อคำถามทั้งหมด 18 ข้อ คำตอบมีลักษณะของมาตราวัด 6 ระดับ คือ ค่าเริ่มจากไม่เป็นจริงเลย (0) จนถึงเป็นจริงมากที่สุด (5)

0	1	2	3	4	5
ไม่เป็นจริงเลย			เป็นจริงมากที่สุด		

2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความกลัวที่มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน โดยแบ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่าลิเกิร์ต (likert scale) 4 ระดับ คือ เห็นด้วยเล็กน้อย (1) เห็นด้วยปานกลาง (2) เห็นด้วยค่อนข้างมาก (3) และเห็นด้วยมาก (4)

ผลการประเมินแบ่งเป็นระดับความกลัวได้ดังนี้

ความกลัวการคลอดบุตรระดับรุนแรง เมื่อประเมินความรู้สึกกลัวเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และการคลอดบุตรในระดับ 4 หรือสูงกว่า จาก 6 ระดับคะแนน ร่วมกับแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความกลัวการคลอดบุตรที่มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันในระดับ 3 – 4

ความกลัวการคลอดบุตรระดับปานกลาง เมื่อประเมินความรู้สึกกลัวเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และการคลอดบุตร ในระดับ 4 หรือสูงกว่าจาก 6 ระดับคะแนน ร่วมกับแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความกลัวการคลอดบุตรที่มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันในระดับ 1 - 2 หรือประเมินความรู้สึกกลัวเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และการคลอดบุตร ต่ำกว่าระดับ 4 ร่วมกับแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความกลัวการคลอดบุตรที่มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันในระดับ 3 – 4

ความกลัวการคลอดบุตรระดับต่ำ เมื่อประเมินความรู้สึกกลัวเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และการคลอดบุตร ในระดับต่ำกว่า 4 จาก 6 ระดับคะแนน 4 หรือสูงกว่าจาก 6 ระดับคะแนน ร่วมกับ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความกลัวการคลอดบุตรที่มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันในระดับ 1 - 2

3. แบบสอบถามความวิตกกังวล (The State - Trait Anxiety Inventory [STAI]) form Y ผู้วิจัยได้รับอนุญาตให้ใช้ แบบสอบถามความวิตกกังวลที่สร้างโดยสปีลเบอร์เกอร์ และคณะ (Spielberger et al., 1983 อ้างใน ดาราวรรณ ต๊ะปิ่นตา, 2534) ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดย ชาตรี นนทศักดิ์ สมโภชน์ เอี่ยมสุภานิต และดาราวรรณ ต๊ะปิ่นตา (2534) แบบสอบถามความวิตกกังวล มีจำนวน 40 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเกิต 4 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ state anxiety, A-state (STAI from Y-1) จำนวน 20 ข้อคำถาม ประกอบด้วยข้อความที่แสดงความวิตกกังวลทางด้านบวก 10 ข้อ คือ 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 17 และ 18 ซึ่งประเมินค่า 4 ระดับ คือ ไม่เลย มีบ้าง ค่อนข้างมาก และมากที่สุด กำหนดระดับคะแนน 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ ข้อความที่แสดงความวิตกกังวลทางด้านลบ 10 ข้อ คือ 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19, 20 ประเมินค่า 4 ระดับ คือ ไม่เลย มีบ้าง ค่อนข้างมาก และมากที่สุด กำหนดระดับคะแนน 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

3.2 แบบสอบถามความวิตกกังวลประจำตัวบุคคล trait anxiety, A-trait (STAI from Y-2) จำนวน 20 ข้อคำถาม ประกอบด้วยข้อความที่แสดงความวิตกกังวลทางด้านบวก 9 ข้อ คือ 22, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 35, 37, 38 และ 40 ประเมินค่า 4 ระดับ คือ เกือบไม่มีเลย บางครั้งบ่อยครั้ง และเกือบตลอดเวลา กำหนดระดับคะแนน 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ ข้อความที่แสดงความวิตกกังวลทางด้านลบ 11 ข้อ คือ 21, 23, 26, 27, 30, 33, 34, 36 และ 39 ประเมินค่า 4 ระดับ คือ เกือบไม่มีเลย บางครั้ง บ่อยครั้ง และเกือบตลอดเวลา กำหนดระดับคะแนน 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

โดยคะแนนรวมทั้งหมดในแต่ละส่วนมีค่าคะแนนตั้งแต่ 20 - 80 คะแนน ค่าคะแนนรวมมากแสดงว่ามีความวิตกกังวลสูง คะแนนรวมน้อยหมายถึงมีความวิตกกังวลน้อย การแปลความหมายของคะแนน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ ตามอันตรภาคชั้น ดังนี้

ช่วงคะแนน 20 - 40 คะแนน แสดงว่า วิตกกังวลระดับเล็กน้อย

ช่วงคะแนน 41 - 60 คะแนน แสดงว่า วิตกกังวลระดับปานกลาง

ช่วงคะแนน 61 - 70 คะแนน แสดงว่า วิตกกังวลระดับรุนแรง

ช่วงคะแนน 71 - 80 คะแนน แสดงว่า วิตกกังวลระดับตื่นกลัวสุดขีด

4. แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม ที่สร้างขึ้นโดยภูริชญา จันทรประเสริฐ (Janprasert, 2005) สร้างจากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของเฮ้าส์ (House, 1981) ประกอบด้วย การสนับสนุนทางสังคม 4 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร

การสนับสนุนด้านทรัพยากร และการสนับสนุนด้านการประเมินค่า ลักษณะของคำตอบในแต่ละข้อคำถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่าที่เกิด 5 ระดับ มีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็นข้อคำถามในแต่ละด้าน การสนับสนุนด้านอารมณ์ จำนวน 6 ข้อ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร จำนวน 5 ข้อ การสนับสนุนด้านทรัพยากรจำนวน 4 ข้อ และการสนับสนุนด้านการประเมินค่าจำนวน 5 ข้อ โดยมีข้อคำถามด้านบวก 18 ข้อ และข้อคำถามด้านลบ 2 ข้อ (ข้อ 2 และข้อ 5)

เกณฑ์การให้คะแนนคำถามด้านบวกให้ 5 คะแนน (มากที่สุด) ถึง 1 คะแนน (ไม่จริง) ส่วนข้อคำถามด้านลบให้ 1 คะแนน (มากที่สุด) ถึง 5 คะแนน (ไม่จริง) โดยคะแนนรวมทั้งหมดมีค่าตั้งแต่ 20 - 100 คะแนน ถ้าผลคะแนนรวมมากแสดงว่า ผู้ที่จะเป็นบิดาได้รับการสนับสนุนจากสังคมในระดับมาก การแปลผลคะแนนแรงสนับสนุนทางสังคมของผู้ที่จะเป็นบิดาโดยรวม ใช้คะแนนเฉลี่ยมีค่าตั้งแต่ 1.00 - 5.00 ตามเกณฑ์ภูริชญา จันทรประเสริฐ (Janprasert, 2005) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.00 คะแนน หมายถึง ผู้ที่จะเป็นบิดาได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.01 - 3.00 คะแนน หมายถึง ผู้ที่จะเป็นบิดาได้รับการสนับสนุนทางสังคมค่อนข้างน้อย

คะแนนเฉลี่ย 3.01 - 4.00 คะแนน หมายถึง ผู้ที่จะเป็นบิดาได้รับการสนับสนุนทางสังคมค่อนข้างมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.01 - 5.00 คะแนน หมายถึง ผู้ที่จะเป็นบิดาได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity)

แบบสอบถามความกลัวเกี่ยวกับการคลอดบุตรของบิดา ของอิริคสัน และคณะ (Eriksson et al., 2006) ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดย นันทพร แสนศิริพันธ์ และฉวี เบาทรวง (นันทพร แสนศิริพันธ์, 2556) และแบบสอบถามความวิตกกังวลของสปีลเบอร์เกอร์ ฉบับแปลเป็นภาษาไทย โดยธাত্রี นนทศักดิ์ สมโภชน์ เอี่ยมสุภานิต และดารารวรรณ ต๊ะปินตา (2534) ผู้วิจัยไม่ได้ประยุกต์หรือดัดแปลงแก้ไขเนื้อหาใดๆ ผู้วิจัยจึงไม่ได้หาความตรงตามเนื้อหาซ้ำ สำหรับแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม ที่สร้างขึ้นโดยภูริชญา จันทรประเสริฐ (Janprasert, 2005) ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านในขั้นตอนการพัฒนาแล้ว และผู้วิจัยไม่ได้ประยุกต์หรือดัดแปลงแก้ไขเนื้อหาใดๆ ผู้วิจัยจึงไม่ได้หาความตรงตามเนื้อหาซ้ำ

การหาความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความกลัวเกี่ยวกับการคลอดบุตรของบิดา แบบสอบถามความวิตกกังวล และแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม ไปทดลองใช้กับผู้ที่จะเป็นบิดาที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย และนำข้อมูลที่ได้ไปคำนวณ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ให้ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .80 ขึ้นไป (Burn, Susan, & Grove, 2005) ซึ่งแบบสอบถามความกลัวการคลอดบุตรของบิดา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 แบบสอบถามความวิตกกังวลโดยรวม แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ และแบบสอบถามความวิตกกังวลประจำตัวบุคคล ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 .81 .83 ตามลำดับ และแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำโครงร่างวิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยคณะพยาบาลศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วนำหนังสือพิทักษ์สิทธิเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และโรงพยาบาลนครพิงค์ หลังได้รับอนุญาตให้ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนของการวิจัยและการรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ การบันทึกข้อมูลไม่ระบุชื่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลทุกอย่างที่ได้จากการวิจัยเก็บรักษาเป็นความลับ ผลการวิจัยนำเสนอในภาพรวม และใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการทำวิจัยด้วยความสมัครใจโดยไม่มีการบังคับใดๆ และมีเอกสารยินยอมเข้าร่วมในการทำวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษร ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้อ่านคำชี้แจงแบบสอบถาม และอธิบายกลุ่มตัวอย่างให้สามารถที่จะตัดสินใจยินยอมเข้าร่วมงานวิจัยด้วยความสมัครใจ และกลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิเสธหรือยุติการเข้าร่วมการศึกษาได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผล ซึ่งการยกเลิกการเข้าร่วมการศึกษา จะไม่มีผลต่อภรรยาในการรับบริการฝากครรภ์และการคลอดบุตรทั้งทางตรงและทางอ้อม และถามถึงความสมัครใจผู้เข้าร่วมงานวิจัย พร้อมเซ็นใบยินยอม กลุ่มตัวอย่างที่มีความกลัวการคลอดบุตรในระดับรุนแรง และความวิตกกังวลระดับรุนแรง ผู้วิจัยทำการแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ได้รับการดูแลต่อไป

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านหน่วยบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลนครพิงค์ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลนครพิงค์ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเชียงใหม่ ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าแผนก ผ่ากศรกร์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการรวบรวม ข้อมูล หลังจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ที่จะเป็นบิดาที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ จากประวัติการ ผ่ากศรกร์ของภรรยาในเวชระเบียน ที่แผนกผ่ากศรกร์โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลนครพิงค์ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเชียงใหม่

3.2 ผู้วิจัยแนะนำตัวและสร้างสัมพันธภาพกับผู้ที่จะเป็นบิดา อธิบายวัตถุประสงค์ ของการวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย โดยยึดหลักการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ผู้ที่จะเป็นบิดาที่สมัครใจและยินยอมเข้าร่วมทำการวิจัย ผู้วิจัยอธิบายวิธีตอบ แบบสอบถามให้ทราบ โดยให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ของ ภรรยา ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลซ้ำจากเวชระเบียนของภรรยา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น

3.4 เมื่อผู้ที่จะเป็นบิดาตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความ ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ถ้าพบว่าตอบคำถามไม่ครบ ผู้วิจัยขอให้ผู้ที่จะเป็นบิดาตอบ คำถามจนครบ และกล่าวขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.5 นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์คะแนนความถี่การคลอดบุตร ความวิตกกังวล และการสนับสนุนทางสังคม โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความวิตกกังวล และการสนับสนุนทางสังคม กับความถี่การคลอดบุตรของผู้ที่จะเป็นบิดา ทำการทดสอบการกระจายของข้อมูลด้วยสถิติ Komogorov-Smirnov พบว่าการกระจายของข้อมูลเป็นโค้งปกติ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (pearson's product moment correlation coefficient) และกำหนดระดับความสัมพันธ์โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ (Polit & Hungler,1999)

$r = \pm 1$	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์
$r = \pm .70 - \pm .99$	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
$r = \pm .30 - \pm .69$	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
$r = \pm .01 - \pm .29$	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
$r = 0$	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน